

Dosarul nr. 2r-294/23
2-22162713-01-2r-11072023

Instanța de fond: Judecătoria Soroca, sediul Florești – R. Rusu-Parii
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți – I. Grosu, A. Ciobanu, A. Garbuz

DECIZIE

20 septembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Viorica Puica

Judecători

Ion Malanciuc
Aliona Donos

examinând recursul declarat de către Serghei Lazarev, reprezentat de avocatul Aurelia Parpalac,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Doina Rotaru împotriva lui Serghei Lazarev, cu privire la modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor,

împotriva încheierii din 06 iunie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a respins cererea privind repunerea în termen a cererii de apel și s-a restituit apelul declarat de către Serghei Lazarev, prin intermediul avocatului Aurelia Parpalac, ca fiind depus în afara termenului legal,

a c o n s t a t a t:

La 07 noiembrie 2022, Doina Rotaru a depus în instanța de judecată cererea de chemare în judecată împotriva lui Serghei Lazarev, prin care a solicitat modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor.

Prin hotărârea din 05 decembrie 2022 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de către Doina Rotaru. S-a modificat cuantumul pensiei de întreținere, încasată prin hotărârea din 12 aprilie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, potrivit căreia s-a dispus încasarea de la Serghei Lazarev în beneficiul Doinei Rotaru a pensiei de întreținere a copilului minor în mărime de 1 000 lei, lunar, începând cu 23 noiembrie 2018 până la atingerea majoratului de către copil. S-a încasat de la Serghei Lazarev în beneficiul Doinei Rotaru pensia de întreținere pentru copilul minor XXXXX, a.n. XXXX, în mărime de 2 000 lei, lunar, din momentul depunerii cererii de chemare în judecată, 07 noiembrie 2022, până la atingerea majoratului de către copil. S-a încasat de la

Serghei Lazarev în beneficiul statului taxa de stat, în mărime de 720 lei, și în beneficiul Doinei Rotaru suma de 700 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

La data de 06 aprilie 2023, Serghei Lazarev, reprezentat de avocatul Aurelia Parpalac, a declarat apel împotriva hotărârii din 05 decembrie 2022 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, solicitând repunerea apelului în termen, admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu restituirea cauzei spre rejudecare în prima instanță în alt complet de judecată.

Prin încheierea din 06 iunie 2023 a Curții de Apel Bălți, s-a respins cererea lui Serghei Lazarev, reprezentat de avocatul Aurelia Parpalac, cu privire la repunerea în termen a cererii de apel, s-a restituit apelul declarat de către Serghei Lazarev, reprezentat de avocatul Aurelia Parpalac, împotriva hotărârii din 05 decembrie 2022 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, pe motiv că a fost depus în afara termenului legal.

Nefiind de acord cu încheierea din 06 iunie 2023 a Curții de Apel Bălți, Serghei Lazarev, reprezentat de avocatul Aurelia Parpalac, a declarat recurs la 26 iunie 2023, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a încheierii instanței de apel, rejudecarea cauzei în această parte, cu repunerea cererii de apel în termen și restituirea cauzei la o nouă rejudecare în ordine de apel.

În motivarea recursului recurentul Serghei Lazarev a invocat că încheierea instanței de apel este neîntemeiată, fiindu-i încălcat flagrant dreptul la apărare, la un proces echitabil. Examinarea cauzei a avut loc în lipsa sa, nefiind înștiințat legal despre locul, data și ora ședinței pentru a participa la soluționarea litigiului.

În temeiul art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Cererea de recurs, declarată la 26 iunie 2023, se încadrează în prevederile art. 425 din Codul de procedură civilă, ținând cont că a fost expediată părților cu aviz de recepție la 07 iunie 2023, fiind recepționată la 16 iunie 2023 (f.d. 56, 71).

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele dosarului și prevederile legale aplicabile speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Serghei Lazarev, reprezentat de avocatul Aurelia Parpalac, urmează a fi respins, din motivele ce succed.

În temeiul art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Art. 428 alin. (1) din Codul de procedură civilă indică că decizia instanței de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii.

Conform art. 10 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Efectuarea necorespunzătoare a actelor de

procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 113 din Codul de procedură civilă stabilește că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) din Codului de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, norma citată prevede în mod imperativ momentul începerii curgerii termenului de declarare a apelului, și anume, data pronunțării dispozitivului hotărârii.

După cum denotă materialele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Florești, a fost pronunțat la 05 decembrie 2022, prin urmare termenul de declarare a apelului a expirat la data de 04 ianuarie 2023 (zi de miercuri).

Ținând cont de normele legale relevante și de faptul că Serghei Lazarev a depus cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe, la 06 aprilie 2023, termenul limită fiind 04 ianuarie 2023, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel just a stabilit că Serghei Lazarev a declarat apelul cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Or, din interpretarea corectă a prevederilor normei legale citate, se deduce că termenul de declarare a apelului curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că termenul stabilit de lege pentru exercitarea căii de atac (apelul) se calculează exclusiv din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii, iar în cazul în care participantul la proces, la caz Serghei Lazarev, a omis acest termen, poate să invoce motivele omiterii într-o eventuală cerere de repunere în termen.

Conform art. 362 alin. (3) din Codul de procedură civilă, repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen.

La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că în speță, Serghei Lazarev, prin cererea de apel depusă la 06 aprilie 2023, a solicitat repunerea în termenul de apel, invocând că nu a participat la examinarea cauzei, iar despre hotărârea din 05 decembrie 2022 a aflat de la executorul judecătoresc la data de 06 martie 2023. Respectiv la 10 martie 2023, a depus o cerere privind eliberarea hotărârii motivate, pe care a primit-o la 06 mai 2023.

În context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție punctează că, prima instanța la soluționarea litigiului, a respectat procedura de comunicare a actelor procedurale lui Serghei Lazarev. Recurentul a recepționat copia cererii de chemare în judecată cu anexa, precum și copia încheierii din 08 noiembrie 2022 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, înștiințarea despre ședința de judecată pentru data de 05 decembrie 2022 (f.d. 18). Serghei Lazarev a avut obligația de a se folosi cu bună-credință de drepturile sale, în special de a depune o referință, cu anexarea probelor necesare, de a depune diligența necesară de a se interesa de derularea dosarului în care este implicat, de a depune apelul împotriva hotărârii primei instanțe în termenul prevăzut de lege.

În atare circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind corectă constatarea instanței de apel precum că apelantul/recurentul nu a probat temeinicia solicitării de repunere în termenul de apel, având în vedere că a cunoscut despre existența litigiului în care era implicat.

Mai mult, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, Serghei Lazarev, la data de 12 decembrie 2022, a recepționat dispozitivul hotărârii din 05 decembrie 2022, fapt confirmat prin avizul de recepție (f.d. 23).

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră neîntemeiat argumentul recurentului Serghei Lazarev, precum că a fost în imposibilitate de a declara apel în termenul legal, invocând că nu cunoștea despre derularea examinării cauzei.

Prin urmare, recurentului nu i-a fost îngădit dreptul la apărare, precum și accesul la justiție, în condițiile în care a fost înștiințat legal despre examinarea litigiului și i s-a comunicat dispozitivul hotărârii .

Completul de judecată apreciază că, instanța de apel justificat a menționat despre lipsa probelor ce confirmă imposibilitatea depunerii cererii de apel în termenul prevăzut de lege.

În consecință, instanța de recurs conchide că, apelantul Serghei Lazarev a cunoscut despre examinarea cauzei civile, însă a depus apel abia la 06 aprilie 2023, iar în materialele dosarului nu se conțin probe în sensul art. 116 alin. (3) din Codul de procedură civilă, în favoarea repunerii în termen al apelantului, care să confirme temeinicia omiterii termenului. Apelantul a solicitat declarativ repunerea în termen a apelului, motiv din care, instanța de apel corect a refuzat să efectueze repunerea în termen al apelantului.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că în materie civilă, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Or, poate fi, prin natura sa, supus

limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, *Tinnelly & Sons Ltd and Others și McElduff and Others vs. the United Kingdom*, hotărârea din 10 iulie 1998).

La aspectul dat, Completul de judecată notează că certitudinea legală impusă regulilor procedurii civile, în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile apelantului, cât și ale intimatului, astfel instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură, în vederea exonerării litiganților de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către aceștia a efectelor legale.

Jurisprudența CtEDO accentuează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza *van Harn vs. Germania*, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza *Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova*, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza *SA Universul vs. Republica Moldova*, hotărâre din 10 iulie 2012).

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un remediu efectiv conform art. 13 CEDO, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, circumstanțele relatate denotă că apelantul/recurentul și-a neglijat posibilitatea de valorificare a drepturilor procedurale în termenul instituit de legiuitor.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că, soluția emisă de către instanța de apel, privind respingerea cererii de repunere în termenul de apel, care a determinat restituirea cererii de apel, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, având în vedere că nu este motivată și depunerea acesteia în afara termenului legal, este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

În acest context, instanța de recurs consideră că la caz, soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 CEDO, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului, ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod principiul securității raporturilor juridice.

Reținând circumstanțele cauzei expuse și normele legale citate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că cererea de recurs împotriva încheierii din 06 iunie 2023 a Curții de Apel Bălți, urmează a fi respinsă.

Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 427 lit. a), art. 428 ale Codului de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către Serghei Lazarev, reprezentat de avocatul Aurelia Parpalac.

Se menține încheierea din 06 iunie 2023 a Curții de Apel Bălți, emisă în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Doina Rotaru împotriva lui Serghei Lazarev, cu privire la modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Viorica Puica

Judecători

Ion Malanciuc

Aliona Donos